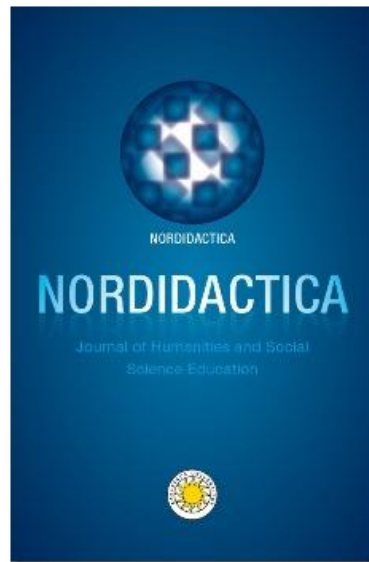

Editorial Nordidactica 2025:1

Kristian Niemi & Niclas Modig

Nordidactica

- Journal of Humanities and Social Science Education

2025:1

Nordidactica – Journal of Humanities and Social Science Education

Nordidactica 2025:1

ISSN 2000-9879

The online version of this paper can be found at: www.kau.se/nordidactica

Editorial Nordidactica 2025:1

Kristian Niemi & Niclas Modig

<https://doi.org/10.62902/nordidactica.v15i2025:1.28000>

Introduktion

Det är med ödmjukhet och glädje som vi, Kristian Niemi och Niclas Modig, tar över redaktörskapet för *Nordidactica*. Vår ambition är att förvalta tidskriften som en nordisk arena för ämnesdidaktisk forskning med hög vetenskaplig kvalitet och stark förankring i pågående undervisnings- och samhällsfrågor. Vi delar ett gemensamt engagemang för att kombinera teoretiska perspektiv och en praktisk relevans, oavsett om det gäller ekonomiundervisningens kraftfulla kunskap (Modig), internationella perspektiv på religionsdidaktik (Niemi), eller något annat av tidskriftens ämnesområden. Vi ser fram emot att tillsammans med författare, granskare och läsare fortsätta bygga på det öppna samtalet om undervisning och lärande i de samhälls- och humanvetenskapliga ämnena.

Nummer 2025:1

Numret belyser, från olika infallsvinklar, hur didaktiska val får konsekvenser för elevers möjligheter att orientera sig i samtidens komplexa frågor. Artiklarna spänner från skolfrånvarons betydelse för undervisningsinnehåll till hur klimatkris, könsnormer och ämnesspråk utmanar traditionella sätt att planera, genomföra och analysera undervisning. Tillsammans visar artiklarna hur skärpta begrepp och medvetna metodval driver ämnesdidaktiken framåt.

Temata inbegriper

- Transformation av innehåll: hur lärare väljer och formar stoff i relation till elevers erfarenheter.
- Didaktiska verktyg och modeller: som gör undervisningen mer meningsfull och skärper den analytiska blicken.
- Samhällelig hållbarhet och inkludering: klimat, genus och demokrati behandlas som centrala didaktiska arenor.
- Trygg och utmanande meningsmångfald: strategier som förenar kontroverser med begreppslig klarhet i en tillitsfull lärandemiljö.

A didactic model for teaching social studies: Contributing to rich tasks

Rolf Halse, associate professor, NLA University College

— Kan Klafkis bildningsteori gifta sig med “rich tasks”?

Halse svarar ja och presenterar en semantiskt grundad relationsmodell som kopplar samman varför-frågor, samhällsorienterande stoff och elevernas livsvärld. Modellen bygger vidare på den didaktiska triangeln och lägger till sju kategorier med kategorial

bildning i centrum. Den visar hur lärare kan utforma rich tasks som fördjupar begreppsförståelsen, stimulerar elevaktiv problemlösning och väger samman variation, relevans och kognitiv utmaning.

Problematisk skolfrånvaro i relation till skola och undervisning – ett ämnesdidaktiskt perspektiv

Annica Jäverby, specialpedagog & licentiat, Göteborgs universitet; Christina Osbeck, professor i ämnesdidaktik, Göteborgs universitet; Martin Stolare, professor i historia, Karlstads universitet

— Hur påverkas stoffurvalet när elever knappt är på plats?

Genom nio intervjuer visar artikeln att lärare i historia och religionskunskap betonar innehåll som anpassas till enskilda elevers intressen när skolfrånvaron ökar. Med Klafkis kategoriala bildning som raster synliggörs spänningen mellan subjektiv mening och samhällelig orientering. Författarna varnar att ett snävt kunskapslandskap kan försvåra elevers förmåga att förstå och navigera i samhället.

Förslag till vidgad förståelse av ett ämnesspråk: SO-didaktiska överföringsbegrepp

Jonas Nordmark, fil. dr. i didaktik & lektor i pedagogik, Linköpings universitet; Karin Bergman Rimbe, fil. dr. i didaktik & lektor i didaktik, Mälardalens universitet

— Kan överföringsbegrepp bli nyckeln till ett gemensamt SO-språk?

Författarna introducerar didaktiska överföringsbegrepp, metaforiska och ämnesövergripande språkliga bryggor som länkar vardagliga föreställningar till akademiska perspektiv inom de samhällsorienterande ämnena. De visar hur mångtydiga ord riskerar att glida mellan ekonomi, juridik, etik och historia utan lärarens styrning. När sådana begrepp synliggörs och modelleras kan lärare etablera ett gemensamt SO-ämnesspråk som ger elever skarpare begreppslig struktur och ökad analytisk precision.

Historieundervisning under klima- og naturkrise: Å vurdere skala, menneskeleg agens og historisk-planetarisk endring

Vidar Fagerheim Kalsås, førsteamanuensis i historie, historiedidaktikk & historiekultur, Universitetet i Stavanger

— Fångar historieläroböcker klimatkrisens djupetid?

Artikeln utgår från debatten om antropocen och tre analytiska frågor om tid/rumskala, mänsklig agens och historisk-planetarisk förändring. Dessa frågor används för att granska tre norska gymnasieläroböcker i historia. Analysen visar att klimat- och naturkrisen marginaliseras: viktiga disciplinära perspektiv försvinner när miljöfrågor tas upp.

Ni grunnsteiner for undervisning om kjønn og kjønnsidentitet: Et bidrag til etablering av trygge rom for meningsmangfold

Øyvind Soltun Andreassen, stipendiat i religions- og livssynsdidaktikk, NTNU

— Hur skapas trygga klassrum där oenighet om kön får plats?

Andreassen presenterar nio “grunnsteiner” framtagna i dialog med lärare, elever och intressenter. Grundstenarna förenar normkritisk pedagogik med ett deliberativt fokus på perspektivmångfald och betonar lärarens ansvar för kontextkänsliga anpassningar. Artikeln visar hur kontroversiella frågor kan bli didaktiska resurser utan att utsatta elever far illa.

Som nya redaktörer ser vi fram emot att föra en fortsatt dialog om hur ämnesdidaktisk forskning kan bidra till ett kritiskt, inkluderande och hållbart utbildningslandskap. Vi välkomnar bidrag som prövar nya teorier, metoder och empiriska fält, fördjupar den nordiska skol- och högskolepraktiken! Vi vill även särskilt uppmuntra er att inkomma med reviews och konferensrapporter — det händer mycket i våra fält, och det är viktigt att sprida den kunskapen som redan finns.

Kristian Niemi & Niclas Modig, redaktörer

Karlstad, maj 2025